

ŠPEKULANTI SI PRI PRAVLJAJO NOVO ŽETEV

Zahrbtna politika vlad povečala svetovno zmedo

ALI JE VOJNA NA ZAPADNI FRONTI SVETU LE PESEK V OCI? — NEMCIJE NE BO ZLAHKA PREMAGATI.—JAPONSKA IN ITALIJA VRŽENI S STAREGA TIRA. — POGAŽENJE POLJSKE

Vse vlade vseh dežel so bile vržene s tira čim so zaznale, da sta Francija in Anglija ostali osamljeni v temki s Hitlerjem. Dasi so mnogi agenti tajne službe in drugi poznavalci spletka tajne diplomacije prerovali sporazum med Moskvo in Berlinom, niso premierji nikakor verjeli, da se bo to zgodilo, kajti v ušesih so jim zvezni Hitlerjevi govorovi proti ruskim "barbarom" in pred seboj so imeli Hitlerjev pakt treh velesil in par manjših držav proti kominterni.

Nove orientacije

Poljska, ki je računala, da ji bo Rusija pomagala tudi proti njeni volji, se je najbolj začudila, kajti zanje je to pomenilo biti ali ne biti. Življenje ali smrt. Danes je jasno, da predno je Hitler pogodbo z Rusijo za hrbit Angležev in Francozov sklenil, je Stalini oznani svoj namen. Lani in letos spomladi je uničil Čehoslovaško. V tej polovici leta mora biti njegova žrtev Poljska. Vsa zatočila, da bo Rusija nasprostovala "agresiji" Hitlerja, so se izkazala za neresnična.

Vojaška posvetovanja

Koliko bo "nenapadalna" pogoda med Stalino in Hitlerjem vredna recimo čez mesec ali dva, ali čez leto, nihče ne ve. Hitlerju so pogodbe krpa papirja in enako tudi Stalini. Hitler je imel nenapadalni pakt s Poljsko. Preklical ga je in njegova armada je preplavila delo. Ko je osvojil tretjino Poljske, je dejal, da ima vse, kar si želi od njenega ozemlja. Ampak prav tako je izjavil, ko je vzel lani sudetske krajine. (Nadaljevanje na 3. strani.)

Da, ob oni prilik je svečano dejal, da je s tem njegovih ambicij po teritorijih v Evropi konec. Ta njegova prisega pa je bila vredna toliko kakor lanskisnog.

Tudi ako bi bil zadovoljen s tem, kar je od Poljske zahteval in ji vzel, in bi mu ona prepustila to brez vojne, bi čez nekaj mesecev vzel še drugo, kakor je storil s Čehoslovaško.

Zagonetka v tej Hitlerjevi politiki je Rusija. Ko je poslala v Berlin svojo vojaško komisijo, je postal svetji jasno, da nenapadalni pakt pomeni tudi vojaški dogovor, bodisi v kakršnoli namene.

Možnost za nova presenečenja

Ne samo ruska, nego je istočasno prispevala v Berlin na skupna posvetovanja tudi Mussolinijeva vojaška deputacija. Vsele te stavke je Nash Motors Co. zaprla svoje tovarne v Milwaukeeju in Kenoshi, ker ji je zmanjšalo avtmi delov, ki jih je dobivala od Bendix Co. Stavko skuša poravnati zvezni posredovalec M. E. Sherman.

Ekssekutiva soc. stranke je izdala proglašenje, v katerem objavljuba sodelovanje vsem konstruktivnim silam, ki hočejo, da se Zed. države ne umešajo v vojno. Proglas obsoja Hitlerja za povzročitelja sedanjega konfliktja, ob enem grajtu tudi Francijo in Anglijo, ki sta v veliki meri krivi sedanjega stanja v Evropi in drugje. Enako je v proglašenju kritiziran Stalin in voditelji tretje internacionale vsled njihove pomoči Hitlerju. Proglas sta podpisala predsednik soc. stranke Norman Thomas in tajnik Travers-Clement.

Francija in Anglia imata v tej deželi za \$200,000,000 neizvršenih naročil za vojna letala in stroje, ki jima zdaj vsled proglašitve ameriške neutralnosti ne smejo biti dostavljeni.

Mleko v Chicagu je podraženo 1c oziroma 2c na kvart. Dovázano na dom je zdaj 12 centov kvart, prej 11c, v prodajalnah pa 10c, ali 2c več ko prej. Distribucijske družbe pravijo, da je podražitev nastala, ker morajo od 16. julija dalje plačevati farmarjem več za mleko.

Silna lakota je nastala tudi v okupiranem delu Poljske. Begunci so vzeli s sabo kolikor so mogli, ostale zaloge živil pa je vzel nemška armada. (Nadaljevanje na 5. strani.)

NEMŠKO LJUDSTVO OBSOJENO V STRADANJE

Ob pričetku svetovne vojne leta 1914 v Nemčiji ni bilo po-manjkanja. Nasprotno, nemški živiljenjski standard je bil eden izmed najvišjih na svetu.

Danes je situacija v Nemčiji drugačna. Živil, posebno mesa in maščobe zelo primanjkuje. Konsumacija je regulirana z živilskimi kartami. Kdo ima denar si sme teh živil kupiti le odmerjeno količino vsak teden ali mesec. Reveži si pomagajo s krompirjem, ribami in drugo ceneno hrano.

Vlada je zelo zvišala direktno davke na dohodke in davke na alkoholne piće. Podražila je tobak in sol. Čehe je mobilizirala za prisilno dela. Tako je dobila tisoče delavcev zastonj. Slovake je poguala v vojno proti Poljski, slovaški "vladi" pa je ukazala preživljati nemško armado, kar jo je na Slovenskem. Iz Bratislave poročajo, da bo zalogal živil na Slovenskem v tem položaju zadostoval komaj za dva meseca, nato mora slediti lakota. Slovaški kmetje vijejo roke, ker morajo dati živilno in pridelke nemški armadi.

Nadomestil za pristno hrano

BEG IZ BOLNIŠNIC PRED AEROPLANI

Nad tri milijone ljudi se je izselilo iz Londona na deželo, da ubeže nevarnosti bomb nemških aeroplakov. Tudi bolnišnice so izpraznili. Gornje je slike, kako odnašajo bolnike iz Londona v varnejše kraje.

PRESOJANJE DOGODKOV DOMA IN PO SVETU

V South Bendu Ind., stavke že par tednov 3000 delavcev Bendix kompanije. Organizirani so v uniji avtih delavcev. Vsele te stavke je Nash Motors Co. zaprla svoje tovarne v Milwaukeeju in Kenoshi, ker ji je zmanjšalo avtmi delov, ki jih je dobivala od Bendix Co. Stavko skuša poravnati zvezni posredovalec M. E. Sherman.

Ekssekutiva soc. stranke je izdala proglašenje, v katerem objavljuba sodelovanje vsem konstruktivnim silam, ki hočejo, da se Zed. države ne umešajo v vojno. Proglas obsoja Hitlerja za povzročitelja sedanjega konfliktja, ob enem grajtu tudi Francijo in Anglijo, ki sta v veliki meri krivi sedanjega stanja v Evropi in drugje. Enako je v proglašenju kritiziran Stalin in voditelji tretje internacionale vsled njihove pomoči Hitlerju. Proglas sta podpisala predsednik soc. stranke Norman Thomas in tajnik Travers-Clement.

Francija in Anglia imata v tej deželi za \$200,000,000 neizvršenih naročil za vojna letala in stroje, ki jima zdaj vsled proglašitve ameriške neutralnosti ne smejo biti dostavljeni.

Mleko v Chicagu je podraženo 1c oziroma 2c na kvart. Dovázano na dom je zdaj 12 centov kvart, prej 11c, v prodajalnah pa 10c, ali 2c več ko prej. Distribucijske družbe pravijo, da je podražitev nastala, ker morajo od 16. julija dalje plačevati farmarjem več za mleko.

Silna lakota je nastala tudi v okupiranem delu Poljske. Begunci so vzeli s sabo kolikor so mogli, ostale zaloge živil pa je vzel nemška armada. (Nadaljevanje na 5. strani.)

Spori med "narodnimi manjšinami" v U. S. A.

V Zed. državah ni narodnostnih manjšin v evropskem pomenu besede. Vzlic temu tvorijo važen problem posebno v vojnih časih. Bivši predsednik Theodore Roosevelt jih je zasovražil toliko, da jih je v jezi označil za "hyphen-Americans". Hyphen pomeni črtico med dvema besedama, na primer, "German-American". Theodore Roosevelt je dejal, da dokler bodo Američani ločili drug drugega s to črtico, bodo "hyphen" Američani.

Proti "hyphen" Američanom je bilo mnogo kritika posebno v prošli svetovni vojni. Kamp-

nja proti njim je nastala spet v sedanji vojni. Alf Landon, ki je bil predsedniški kandidat republikanske stranke, se je pred par meseci lotil ameriških Čehov. Dejal jim je, da naj bodo v Ameriki samo Američani. Umevno, da se Čehi niso na njejov apel prav nič ozirali.

Najhujši je boj med "narodi" v New Yorku. Pod Coughlinovim vodstvom je zaplamelo mogočno gibanje proti židom, ki je dobitlo že drhalsko obliko. Ravnatelji v raznih podjetjih v Chicagu in drugje se pritožujejo, da je produkcija si la delavcev letos in lani padla,

ker se delavci gnajvijo z "evropskimi problemi". Te tedne so najbolj prizadeta podvetja, v katerih so vsplošeni delavci poljskega in nemškega pokolenja. Na primer v Chicagu je blizu milijon prebivalcev nemškega rodu in okrog pol milijona Poljakov. Nemci, čeprav niso navdušeni za Hitlerja, so naklonjeni Nemčiji. Poljakov še nikoli niso kaj prida cenili. Na drugi strani pa se togoti Poljaki nad Nemci, češ, da so barbari, da so zares Huni, in tako se Nemec in Poljak kregata in si pri delu uničujeta svojo produktivno silo.

Peta konvencija HBZ šteje 240 delegatov

Peta konvencija Hrvatske Bratske Zajednice se je pričela 5. sept. v dvorani hotela Fort Pitt v Pittsburghu, Pa. Steje okrog 240 delegatov. Večino stanujejo v hotelih. Od prejšnje do te konvencije sta se pridružili HBZ še dve podporni organizaciji, namesto Hrvatske Zveze na Pacifiku in Slovensko-Hrvatsko zveze, ki je imela svoj glavni urad v Columbusu, Mich. Delegatov slovenske narodnosti je na tej konvenciji pet. Dalje so člani konvencije vsi glavni odborniki Slovensko-Hrvatske zveze, ki so večinoma Slovenci.

Prični burni prizori na konvenciji so se dogodili zaradi spornih delegatov. Za predsednika konvencije je bil izvoljen Mato Orešković iz Lackawane, N. Y., in za tajnika Anton Klobucar iz Lyonsa, III.

Takozvani radnikovci (komunisti) so na tej konvenciji dobro organizirani, toda v defenzivi. Prevladujejo v vsakem vprašanju "narodni zajedničari", kakor se imenujejo nasprotniki komunistov.

Pričakujejo, da bo konvencija izvršila svoje delo ta den, da je počasnosti in zavlačevanje v prvih par dneh izgledalo, da bo trajala tri tedne.

Poljska jednota imela konvencijo

V Detroitu se je pričela prošlo pondeljek konvencija Poljske narodne zveze (Polish National Alliance). Ima nad 300.000 članov in preko \$30.000.000 imovine. Navzoči je 534 delegatov. Zaradi vojne na Poljskem so bile vse zabave, ki so jih misili prirediti delegatom, preklicane.

Maynard C. Krueger v radio diskuzijah

Prošli dve nedelji je sodeloval v diskuzijah po radiu, ki jih aranžira Chicago University, tudi Maynard C. Krueger, profesor v omenjenem vsečilščiku in član ekssekutive socialistične stranke. V obeh so govorili o sedanjem položaju in o nevarnosti, da se ta dežela spet zavrne.

Anglija je izgubila nad 20 trgovskih ladij, ki so jih ji potopile nemške podmornice. Križarjejo ob angleškem obrežju. Podmornice, ki so jih po prejšnji svetovni vojni zelo izpopolnila, so v vojnem paroplovbi nevaren sovražnik.

Francija in Anglia imata v tej deželi za \$200,000,000 neizvršenih naročil za vojna letala in stroje, ki jima zdaj vsled proglašitve ameriške neutralnosti ne smejo biti dostavljeni.

Francija in Anglia imata v tej deželi za \$200,000,000 neizvršenih naročil za vojna letala in stroje, ki jima zdaj vsled proglašitve ameriške neutralnosti ne smejo biti dostavljeni.

Anglija je izgubila nad 20 trgovskih ladij, ki so jih ji potopile nemške podmornice. Križarjejo ob angleškem obrežju. Podmornice, ki so jih po prejšnji svetovni vojni zelo izpopolnila, so v vojnem paroplovbi nevaren sovražnik.

Anglija je izgubila nad 20 trgovskih ladij, ki so jih ji potopile nemške podmornice. Križarjejo ob angleškem obrežju. Podmornice, ki so jih po prejšnji svetovni vojni zelo izpopolnila, so v vojnem paroplovbi nevaren sovražnik.

Anglija je izgubila nad 20 trgovskih ladij, ki so jih ji potopile nemške podmornice. Križarjejo ob angleškem obrežju. Podmornice, ki so jih po prejšnji svetovni vojni zelo izpopolnila, so v vojnem paroplovbi nevaren sovražnik.

Anglija je izgubila nad 20 trgovskih ladij, ki so jih ji potopile nemške podmornice. Križarjejo ob angleškem obrežju. Podmornice, ki so jih po prejšnji svetovni vojni zelo izpopolnila, so v vojnem paroplovbi nevaren sovražnik.

Anglija je izgubila nad 20 trgovskih ladij, ki so jih ji potopile nemške podmornice. Križarjejo ob angleškem obrežju. Podmornice, ki so jih po prejšnji svetovni vojni zelo izpopolnila, so v vojnem paroplovbi nevaren sovražnik.

Anglija je izgubila nad 20 trgovskih ladij, ki so jih ji potopile nemške podmornice. Križarjejo ob angleškem obrežju. Podmornice, ki so jih po prejšnji svetovni vojni zelo izpopolnila, so v vojnem paroplovbi nevaren sovražnik.

Anglija je izgubila nad 20 trgovskih ladij, ki so jih ji potopile nemške podmornice. Križarjejo ob angleškem obrežju. Podmornice, ki so jih po prejšnji svetovni vojni zelo izpopolnila, so v vojnem paroplovbi nevaren sovražnik.

Anglija je izgubila nad 20 trgovskih ladij, ki so jih ji potopile nemške podmornice. Križarjejo ob angleškem obrežju. Podmornice, ki so jih po prejšnji svetovni vojni zelo izpopolnila, so v vojnem paroplovbi nevaren sovražnik.

Anglija je izgubila nad 20 trgovskih ladij, ki so jih ji potopile nemške podmornice. Križarjejo ob angleškem obrežju. Podmornice, ki so jih po prejšnji svetovni vojni zelo izpopolnila, so v vojnem paroplovbi nevaren sovražnik.

Anglija je izgubila nad 20 trgovskih ladij, ki so jih ji potopile nemške podmornice. Križarjejo ob angleškem obrežju. Podmornice, ki so jih po prejšnji svetovni vojni zelo izpopolnila, so v vojnem paroplovbi nevaren sovražnik.

Anglija je izgubila nad 20 trgovskih ladij, ki so jih ji potopile nemške podmornice. Križarjejo ob angleškem obrežju. Podmornice, ki so jih po prejšnji svetovni vojni zelo izpopolnila, so v vojnem paroplovbi nevaren sovražnik.

Anglija je izgubila nad 20 trgovskih ladij, ki so jih ji potopile nemške podmornice. Križarjejo ob angleškem obrežju. Podmornice, ki so jih po prejšnji svetovni vojni zelo izpopolnila, so v vojnem paroplovbi nevaren sovražnik.

Anglija je izgubila nad 20 trgovskih ladij, ki so jih ji potopile nemške podmornice. Križarjejo ob angleškem obrežju. Podmornice, ki so jih po prejšnji svetovni vojni zelo izpopolnila, so v vojnem paroplovbi nevaren sovražnik.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75, za detr leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor..... Frank Zaitz.
Business Manager..... Charles Pogorelo.
Asst. Editor and Asst. Business Manager..... Joseph Drasler

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

Nevtralnost Zed. držav

Velika večina ameriškega ljudstva je proti hitlerizmu. O tem ni spora.

Ogromna večina ameriškega ljudstva želi in hoče, da ta dežela ne storiti ničesar, kar bi jo privedlo v vojno.

Predsednik Roosevelt je proglašil nevtralnost Zed. držav v kar treh različnih deklaracijah.

Sedanji zakon ameriške nevtralnosti smatra on le za "takozvano nevtralnost". Ta postava namreč določa, da ne smemo prodajati vojnega materiala ali nuditi kakršnokoli pomoč nobeni deželi, ki je zapletena v vojno.

Francija, Anglija in druge dežele, ki so v vojni z Nemčijo, ne morejo dobiti iz Zed. držav zdaj niti tistih vojnih potrebsčin, ki so jih tudi naročile še predno so napovedale vojno. Ne more jih kupiti Poljska, ne Nemčija. Tako smo torej nevtralni za vse enako.

Predsednik Roosevelt smatra, da je naša nevtralnost samo teoretična, v praksi pa pristranska. V civilni vojni v Španiji je bila nevtralnost Zed. držav v škodo republike, ker ni mogla tu kupiti nikakih vojnih potrebsčin, dočim so jih fašisti dobili v Italiji in Nemčiji v izobilju.

V sedanji vojni je ameriška nevtralnost v škodo predvsem Angliji in Franciji, ker le ti dve imata možnosti in sredstva kупiti in izvažati vojne potrebsčine iz Zed. držav. Tako pa imata tu delu za kakih 50 milijonov dolarjev vojnih aeroplakov, ki pa jima zdaj ne smejo biti dostavljeni.

Nemška propaganda trdi, da bo Nemčija dobila vsega, kar potrebuje, iz Ogrske, balkanskih dežel, Švedske, iz sovjetske Rusije itd. Vsi ti kraji, so ji blizu, ob meji, in jih je Anglija ne more zapreti. Roosevelt meni, da je ameriška nevtralnost v tem slučaju spet enostranska. Ze pred meseci je priporočil kongresu, naj revidira nevtralnostni zakon tako, da bo dovoljeval izvoz vojnih potrebsčin iz te dežele komurkoli, ki pride ponje s svojimi ladjami in plača zanje v gotovini.

Kongres mu je nasvet zavrgel.

Zdaj, ko je vojna tu, so se nekateri poslanci iz opozicije ogreli za njegovo predlogo, češ, da bo pomagala zmanjšati brezposelnost in da tak zakon ne bo pristranski, ker bodo vojne potrebsčine na prodaj Nemčiji prav tako kakor vsaki drugi deželi.

Rooseveltovi nasprotniki se kajpada hudojejo, češ, da hoče dati na razpolago ameriške municipijske vire Angliji in Franciji, ker le oni dve sta v stanju, da lahko prideta ponje. Vse nemške trgovske ladje so se v strahu pred angleško in francosko pomorsko premočjo poskrile v domača pristanišča in v luke nevtralnih dežel.

Pristaši Anglije in Francije, lastniki municipijske industrije in sovražniki Hitlerja bodo v zahtevi za revidiranje ameriškega nevtralnostnega zakona, najbrže uspeli. Roosevelt bo sklical konгрес na izredno zasedanje čim se mu bo zazdelo, da bo imel večino za svoj način tolmačenja nevtralnostnega zakona.

Anglija in Francija za enkrat še lahko izhajata s svojim materialom. Toda ako se bo vojna vlekla v nedogled, in če bo Rusija res zalagala Nemčijo, bo dohod do ameriške municipije in drugih potrebsčin Angliji in Franciji neobhodno potreben. Če ne pride kmalu do premirja, ga jima bo ameriški kongres otvoril, s tem pa povečal tudi nevarnost, da bo leto ali dve po nevtralnosti šla poleg municipije preko Atlantika spet tudi ameriška armada, kakor leta 1917. Vprašanje nevtralnosti torej ni enostavna zadava. Ni ga časopisa, in ne odgovornega človeka v tej deželi, ki si bi upal propagirati vstop Zed. držav v novo evropsko vojno. Kajti ameriško ljudstvo vojne noče in smatra, da v nji ni imelo česa iskati zadnjic in da ima prav tako malo yzroka iti v sedanjo. Vzdic temu je nevarnost resna in ni ga, ki bi mogel jamčiti, da ostanajo Zed. države nevtralne toliko časa kot so bile v zadnjih svetovni vojni. Tudi zadnjic je bilo ljudstvo proti vstopu Zed. držav v vojno, a smo se vseeno znaši v nji takoreč preko noči. Namesto nevtralnosti smo zagazili v vojno histerijo. Vse to se lahko ponovi, zato je opreznost na mestu. Prav pa je, da se ameriški zakon o nevtralnosti spremeni tako, da ne bo v korist Hitlerju, kakor je bil generalu Franco v njegovi vojni za strmoglavljenje republikanske Španije.

Židovski komunizem

Nacijsi so učili, da tvori sovjetski režim tolpa mednarodnih židov. Ampak ko je "tolpa mednarodnih židov" sklenila pakt sporazuma z največjim mučiteljem židov, kar jih pozna zgodovina, ni streljal ničesar bolj kot na primer ameriški komunisti židovske rase.

Upali so, da bo Moskva prej ali slej maščevala trpljenje nihovega plemena v tretjem rajhu, a mesto tega je izročila fašistični nevarnosti Žide na Poljskem in druge v Evropi. Tako je razblinjena tudi legenda, da je "komunizem" v Rusiji "židovski komunizem".

Največja napaka

Človek, ki noče biti nikjer aktiven, ne dela napak, razen eno, katera je največja. In ta je, da ne dela.

Poljske naprave proti vojnim tankom

Poljski so zgradili ob svojih mejah in daleč v notranjost utrdbe proti vojnim tankom. Nemške armade so včas njim prodireale na Poljsko brez težkih ovir.

AMERIŠKI KOMUNISTI PRED DVAJSETIMI LETI IN DANES

Piše FRANK ZAITZ

(Nadaljevanje.)

Benjamin Gitlow, ki je bil ved let glavni tajnik komunistične stranke in znan radikalec že pred in med vojno, je september to leto pred Diesovim Kongresno komisijo pričal, da je njegovo gibanje prejemalo takrat povprečno \$100,000 podpore letno — direktno podpore iz Moskve. Sovjetski ruselj v inozemstvu one dni še nini bil priznan za denarno vrednotno, zato je Gitlow dobil dragule raznih vrst, ki jih je v tej bogati deželi zlahka izmenjal v dober denar.

Frank Petrich, ki je bil takrat tajnik JSZ in eden glavnih sovjetov v uradu Ameriške socialistične stranke, mi je odpravil, da ga prav nikomur ne dovoli, razen ako dobim pooblastilo od vodstva, torej od Reedova samega. Petrich se je isto popoldne, ko Bros Lloyd ni zadostil pazil, nekako splazil skozi vhod. Glavno, da prisostvuje eden izmed nuj, sem si misli. Se sem nazaj v "Smolny Institute".

Prejšnje so se tri konvencije: namreč konvencija ameriške socialistične stranke, konvencija "levega krila", ki je siloma hotelo okupirati prvo, pa mu je spodeljalo, in se nato organiziralo v "komunistično delavsko stranko". Na tretji konvenciji pa so bile zastopane ruska, letška, ukrajinska, litovska in nekatere druge skupine, ki so izstopile iz (John Reedove) konferenca "levega krila" v New Yorku in se pridružile "komunistični stranki".

Nato Frank Petrich v Proletarju z dne 11. sept. 1919 izjavlja, da socialistična stranka "to pot" ni imela na svoji konvenciji nobenih "posebnih duševnih voditeljev". Prisotni na nji so bili Victor L. Berger, Adolf Germer, Morris Hillquit, James H. Maurer in nad sto drugih. Torej voditelji najusposobljejše vrste. Eugene V. Debs pa je bil še v ježi. Kar je Petrich s tem mislil povedati je, da ni bilo na socialistični konvenciji nikogar, ki bi se hotel proglasiti za Mojeza, da odvede proletariat v obljubljeno deželo v tej najhujši zmedji kar se je pomni v moderni zgodovini.

Petrich je namreč to poudaril tako, da so se taki "duševni voditelji" pojavili na konvenciji "komunistične del. stranke", na kateri je imel glavno vlogo visokodocene John Reed. Kdor izmed čitalcev bo kdaj potopal v Moskvo, bo lahko videl v obzidju Kremlina, na kraju, kjer so zazidane žare pepela doberi ni poizvedela, kaj naj stori s tem "norim" človekom. Prišlo je povlejet, da isto, kot ak bi bil berač. Bil je vržen in ječo, tiran pred sodiščem in obojen v zapor v državno jetniščico v Joliju. Njegovi sorodniki pri črščki Tribuni si rekli: "Samoto ga bo streznil! Še prosil bo, da ga oprostimo iz ječe."

Res je mož moral v Joliju. Po nekaj tednih so ga izpustili, kot je bilo pričakovati. Nič več ni bil komunist. Nikamor več se ni ozajil. Družina mu je baje s sodnim posredovanjem vzela pravico razpolagati z njegovim imovino. Bros Lloyd je po teh skušanjih s policijo in sodiščem nebil biti radikal. McCormickova familija ga je tolerirala nekaj let za neprijetno zlo, ki se ga ne more otresti. A končno je poseglja po njemu in prevzel njegove delnice, seveda proti odškodnini. Slično so McCormickovi storili tudi v slučaju Rockefellerjeve hčere, ki je bila poročena z enim izmed njih. Tudi tu je bil prizadet zelo daleč en Slovencev, Anton Prešeren, prvi upravnik Proletarja. V povojni prosperiteti se

meriškega prvoboritelja Johna Reeda. Blizu nje je žara popela pokojnega clevelandskega socialističnega, pozneje komunističnega voditelja Charlesa Ruthenberga.

Glavni Reedovi pomočniki so bili v onih dneh Wagenknecht, Katterfeld, Clifford, Ford, Bros Lloyd in mnogo drugih, o katerih ni več duha ne slaha.

Vecinoma so bili vsi naglo pozbavljeni. V razdvajjanju delavstva so storili nepopisno škodo. Se najbolj so se zanašali radikalni delavci nemške in raznih drugih narodnosti v onih dneh na "pravega" Američana Franka Reedja. On jim bo gotovo v zaščito. Kjer je tako odličen Američan, so lahko tudi tujerodeci.

Bros Lloyd je bil "sugar daddy" mnogim radikalnim organizacijam. Poleg McCormickove familije je bil on glavni delavčar črščake Tribune, ki je bila že takrat najbogatejša časopis na področju Amerike.

Bros Lloyd je bil reden dopisnik tedenika "American Socialist". Svojo kolono je krstil z "Dinner-Pail Epic". Dokler je bil v socialistični stranki, mu je merna črščaka organizacija poverjala posebno službo "announcer". Pomagal je mnogo, a ne toliko kot bi lahko. Ko sem ga septembra 1919 vprašal za vstop na konvencijo Reedove komunistične stranke, mi je odvrnil, da ga prav nikomur ne dovoli, razen ako dobim pooblastilo od vodstva, torej od Reedova samega. Petrich se je isto popoldne, ko Bros Lloyd ni zadostil pazil, nekako splazil skozi vhod. Glavno, da prisostvuje eden izmed nuj, sem si misli. Se sem nazaj v "Smolny Institute".

Prejšnje so se lotili špekuliranja z lotami, je pritisnilo k tloru. In upravitelj njegove imovine, zvesti socialist Robert Howe, je umrl. Politično ni mogel pomagati. Če pa bi se odzval vsem prošnjam radikalcev in drugih za denarno pomoč, bi moral čež par tednov tudi on v kuhišču. Resilne armade s kositorno skodelico v roki, da mu vanjo naličijo juhe in priložke v njih. "donac" za prigrizek.

(Dalje prihodnjic.)

Čudna pota Kominterne

Švedski časopis Aftenbladet, ki izhaja v Stockholm, je priobčil zaupno pismo komunistične internationale, ki ga je poslala tajnikom pridruženih strank v raznih krajev sveta. Casopis je na Švedskem je resno urejan, zato je več kot verjetno, da pismo ni izmišljeno. Prav na kratko daje navodila vodstvom komunističnih strank, kako se otepati kritizirani zaradi moskovsko-berlinskega pakta. Navodila v pismu so sledete:

Vprašanje: Ali so cilji kominterne spremenjeni?

Odgovor: Ne. Njen cilj je prej ka slej svetovna revolucija.

Vprašanje: Ali je svetovna revolucija edaj mogoč?

Odgovor: Ne, kajti vsi poskuši zanj v dobi po svetovni vojni so se izjavili.

Vprašanje: Kako se naj svetovno revolucijo čimprej podpeti?

Odgovor: Spisi Marks, Engels in Lenina uče, da je najboljša metoda v preobrat dolgotrajno vojno.

Vprašanje: Ali bo evropska vojna dala možnost za pospešenje namenov kominterne?

Odgovor: Iz Leninovih spisov se učimo, da se to zgodi, toda le, ako vojna ude v masah revolucionarni duh.

Vprašanje: Ali bi pakt med sovjeti, Francijo in Anglio podnetil tako vojno?

Odgovor: Da, ker bi neutralnost Rusije dala Nemčiji pogum realizirati njene osojevalne načrte.

Vprašanje: Kaj se dogodi, aко Rusija ne sklene pogodbe z nobeno skupino?

Odgovor: Dokler si prizadete sile ne bodo na jasnom, kaj sovjetska Unija hoče, je sporazum med njimi mogoč.

Vprašanje: Kaj naj Rusija storiti, da omogoči med Nemčijo in njenimi nasprotniki čim bolj dolgotrajno vojno?

Odgovor: Podpira naj Nemčijo.

Omenjeni švedski časopis trdi, da je bil ta tajni cirkular, ki ga je dobil od svojega zaupnika v uradu švedske komunistične stranke, pripravljen razposlan je predno sta Stalin in Hitler sklenila prijateljstvo. V kratkih stavkih je dal komunistom navodilo, kako naj spremene svojo propagando v slučaju, da prične Rusija podpirati Hitlerjev tretji rajh.

je lotil špekuliranja z lotami, je pritisnilo k tloru. In upravitelj njegove imovine, zvesti socialist Robert Howe, je umrl. Politično ni mogel pomagati. Če pa bi se odzval vsem prošnjam radikalcev in drugih za denarno pomoč, bi moral čež par tednov tudi on v kuhišču. Resilne armade s kositorno skodelico v roki, da mu vanjo naličijo juhe in priložke v njih. "donac" za prigrizek.

Književni vestnik

"Cankarjev Glasnik", avgustovska številka, ki je ob enem tudi za september ima sledete: Dremajoča demokracija (zelo dober uvodnik); Nedkjaj in sedaj (Anton Debeljak, pesem); Tinče in njegov sin (črtica, E. K.); Ptice si pomagajo (črtica iz življenja človeka, ki si isče delo in je v stilu celo za najpotrebenjši drobir, da si kupi kruha); Drugi Vuk Karadžič (Mičen M. Pavčević); Ko je črnc bil kralj; Živo ali neživo; Nesrečni godec (Anton Debeljak, pesem); Hitler — kako doigre še? Drečevna pot (E. K., pesem); Jetika (razprava); Iz ruskekuhije (črtica); Progresivne Slovenke (Milan Medvešek); Električni mož; Julkina zmota (E. K., povest nadaljevanje); Nekaj o železnicah; Oproščen (črtica, Binet Valmer, poslovenil Milan Medvešek); Za gospodinje. Poleg tega gradiva vsebuje ta številka C. G. več krajših članakov, podatkov in pesmi. Naslov: Cankarjev Glasnik, 6411 St. Clair Ave., Cleveland, O. Naročnina je \$3 na leto.

technična razpodelitev. Risba na 1. strani, "Back to School". Je delo 15-letnega Miltona Laurenčiča v Clevelandu. Develetni Andrew W. Furkan iz Waukegana je v tej številki "Mladinskog list" skončal svoj spis o posetu starega kraja. Priobčevan je bil pod naslovom "Andrew's

PREKO ATLANTIKA PO 31. LETIH

FRANK ZAITZ

(Nadaljevanje.)

Serpentine na goro Lovčen so oglašane za najzanimivejše turistične objekte v Jugoslaviji. Vseh skupaj je 24. Z njih se odpira očem veličastna panorama Boke, Kotorja, Hercegovina in morja. Iz Kotorja se jih prevozi do višine tisoč metrov (3280 čevljev) nad morjem v dobr pol uri.

V svetovni vojni je bila gora Lovčen sijajna obramba Crne gore pred avstrijskimi napadi. Mala dežela, ki je obsegala le 5,603 kv. milje, in imela samo nekaj nad pol milijona prebivalcev, se je s pomočjo te svoje naravne utrdbe upirala Avstro-Ogrski skoro dve leti.

Lovčenske serpentine so začeli graditi pred 67 leti — sedva ne za motorni promet, ker takrat tam še sanjali niso o njemu. Tudi drugje ne. Po njih so prenašali tovor z osli in mali konjički, veliko pa so ga znesle po njih iz Črne gore v Kotor in nazaj Črnogorke na svojih hrbitih. Se danes ga prenašajo. Po serpentinah so se premožnejši vozili tudi v kočijah in končno so začeli uvajati za promet tudi tovorne vozove z uprežno živino. Bike so silno nevarne in nešteto nešreč se je že dogodilo na njih. Za avtini promet so vzliz mnogim izboljšanje še zmerom neprikladne, veliko nevarnejše na primer kot so serpentine na cologradsko goro Pike's Peak, katero so bile zgrajene za avtini promet. Vrh tega se lovčenske spenjajo tudi po večji strmini.

Graditelj in projektant lovčenskih serpentini je bil Črnogorec Mašo Vrbica, ki ni imel posebnih sol, a je vendarle dovršil inženirska delo, kakršnega se takrat na Lovčenu ne bi hoteli lotiti najpodjetnejši graditelji. Kako težka je bila njenega naloga, si lahko predstavljamo čim pomislimo, da so se v onih dneh smatrala težka dela med Črnogorci za nečastna. Čast in spoštovanje je uživalo med njimi samo "svetlo orožje" in boj, bodisi s Turki ali s komurkoli.

Od kar pa se je po serpentinah pričel avtini promet, jih razširjajo in podzidujejo, da bodo čimvarnejše.

Strmin, na katere je solnce

neusmiljeno pripekal, je bilo konec. Začeli smo se voziti po grebenih in med bregovi gora. Pri neki višini je avto ustavil in ſofer nam je pokazal proti albanski strani: "Vidite Skadarsko jezero in nižini?" Daleč tam dolj je odsevalo v solnec.

V svetovni vojni je bila gora Lovčen sijajna obramba Crne gore pred avstrijskimi napadi. Mala dežela, ki je obsegala le 5,603 kv. milje, in imela samo nekaj nad pol milijona prebivalcev, se je s pomočjo te svoje naravne utrdbe upirala Avstro-

Ogrski skoro dve leti.

Črna gora ima v balkanski politiki in v balkanskih bojih važno zgodovino. V novih razmerah in v novih načinjih vojevanja je izgubila svoj stari pomem.

Črnogorci so na svojo delo vlgic temu, da jim nudili kruha, ponosni in so prepričani, da ga ni kraja in ljudstva, ki bi imel slavnost zgodovino.

Črna gora meji na Jadransko morje, Hercegovino, Albanijo in staro Srbijo. V prejšnjem svetovni vojni se je borila zozoper sovražnike skupno s Srbijo. Njene čete so osvojile varno mesto Skader, udrle so v Hercegovino in prisile celo v Bosno. Avstrijske vojne ladje so bombardirale njeni pristanišči Bar in par drugih mestec ob obrežju. Črnogorci pa so vracali z bombardiranjem Kotorja z goro Lovčen.

Mala Črna gora je bila prešibka, da bi mogla odbiti po porazu Srbije napade z vseh strani. Odrinila je sicer invazijo, iz Albanije, toda leta 1916 je moral goro Lovčen prepustiti Avstrijem. Dinastija je pobegnila iz Cetinja istega leta in ostanki črnogorske armade so umaknili zaeno s srbskimi četami na otok Krk februarja 1916.

Z zrušenjem Avstro-Ogrske leta 1918 so se Črnogorci s pomočjo zaveznikov kmalu otreli sovražnih posadk. Pomagala jim je največ francoska armada. Črnogorska skupščina

(parlament) je bila novembra 1918 sklicana v Podgorico, ki je drugo največje mesto v bivši Nikitovi kraljevini, in sklenila odstaviti svojo dinastijo, proglašati Karadžorževiče za svojo vladarsko hišo in Črno goro združila s Srbijo. To je storila bolj pod pritiskom jače Srbije in francoske diplomacije kar pa po svojem lastnem nalogu.

Kmalu popoldne smo dospeli v Cetinje. Dežela je majhna in zavtom se je hitro prevozi. Dokler ni bilo takih cest in avtov, je vzel pot iz Cetinja v Kotor pešcem par dni.

Cetinje, starodavna prestolnica črnogorskih knjazov ima zdaj nad 6000 prebivalcev. Leta na pianoti, obdana z gorami. V turških vpadih je bilo trikrat porušeno. Avstriji so ga zasedli januarja 1916. Dne 4. novembra 1918 so zagospodovale v njemu srbske čete.

Ko govorji s Črnogorci v Cetinju, vidiš, da ti z največjim ponosom pripovedujejo o zgodovini svoje dežele. In to ne samo vodnik, nego vsi prebivalci.

Vprašal sem nekatere, ce je res, da žele biti spet samostojni in da jih podpira v tej težnji Italija. Italijanska kraljica Melania (Helena) je hči pokojnega črnogorskega kralja Nikite. Ampak Mussolini ni šeoval črnogorcev radi tega sorodstva, nego ker je do sporazuma z Beogradom, ki ga je sklenil pred par leti, deloval na vse pretege, da Jugoslavijo na vnotraj čim bolj oslabi. V ta namen je podpiral tudi ustase in njihovo separatistično gibanje.

Noben črnogorci mi ni odgovoril nič določnega. Kakorkoli je pogumen, se vendar strahoma ozre okrog, kajti v Cetinju zdaj vlada Srb. Lahko bi kdo izmed njih kaj slišal in človek bi potem imel sitnosti.

Zdi se, da so Črnogorci nadaljnje na samostojnost opustili. Radi pa bi avtonomijo. S Srbji jih več vera, zgodovina bojov proti Turkom in pa črnogorska kri v Karadžorževkih.

Vodnik, ki je bil dodeljen skupini iz našega in iz dveh drugih avtov, je nam predaval v nemškem jeziku. Vodil je nas po malem mestecu, v cerkev, k grobom vladika v katedrali, pojasnjeval o velikem vladaru in pesniku knjazu Njegusu in nas sili v par krajev, kjer je bilo treba plačati posebno vstopnino. Z ženo sva motrila ljudi in ugibal, koliko je med njimi Nemcev.

Ko smo šli iz Cetinja v Kotor,

pozajmili nam srečno vreme,

da se ne bo vnosil v čas,

da ne bo vnosil v čas,

KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE

KOMENTARJI

Earl Browder je pred Diesovo kongresno komisijo pričal, da so mu republikanci ponujali četrt milijona dolarjev podkupnine, ako bi njegova stranka nominirala leta 1936 Roosevelta za predsedniškega kandidata. Podkupnine so mu ponujali še tudi od prošlih volitev dalje. Browder je rekel, da ponudbe ni odrekel, nego se s ponujalcem sešel najmanj trikrat. Nič ne ve, kdo je bil. Prijal pa je z njim na pomenke, da čimveč izve, je dejal. Običajno pravilo je, da se podkupnine ponuja takim na odgovornih mestih, ki so pristopni zanje. Browder pravi, da se je s podkupovalcem shajal v restavraciji nekega velikega kolodvora v New Yorku. Čemu ni bil zaupnik, da bi podkupovalca skrivoma fotografiral? To bi lahko storil, ne da bi on kaj sumil ali vedel, pa bi zdaj imel Browder sliko človeka, ki mu je ponujal vsoto, kakršnih se ne pobira na cesti. Morda Browder le blufa. Priznal je tudi, da je bil enkrat v Evropi s ponarejenim potnim listom pod drugim imenom, Čemu, teža komisija na priporočilo svojega odvetnika ni smel pojasniti. Dalje je bilo pričano, da sta bili bivša Browderjeva žena in njegova sestra v Evropi, v sovjetski "ajni službi" pod vodstvom prosluge generala Krievickija, tako da ima Diesova komisija v svojem zasišanju res obilo napetih momentov, kakor da bi čitala kak kolportažni roman.

V Clevelandu je pričel izhajati nov češki list, ki je podružna izdaja dveh drugih čeških komunističnih listov. Njihov clevelandski list je "nepristranski". Lažnjiv in zavajajoč. V Clevelandu izhajajo že 31. leta "Američke Delnicne Listy". Ta tednik je bil vsikdar samo in edino za delavsko koristi. Ima od početka odkrito socialistične smernice. Ko se je pojavit novi zakrnikano komu-nacijski list, je začel milo klicati v "zdrževalno akcijo" z omenjenim socialističnim tedniki.

-KAKOR BI TRENIL!

* Kadar kuhati z električno pečjo! Nagle kuhalne priprave v štedilniku in na vrhu vam pomagajo, da pripravite jedila hitro!

KUHAJTE Z ELEKTRIKO

s kardinalom Innitzerjem vred ponujala roko za "skupni boj proti komunizmu"? Istočasno so komunisti v Ameriki ponujali roko katoliški cerkvi za boj proti Hitlerju. "Pakt Moskva-Berlin je oboje ukazil."

Slovenska klerikalna revija je začela s kampanjo za narodnike. Vsak deltar ima do 500 glasov. Komur jih bo največ oddanih, namreč glasov, bo vitez, ali pa princezinja. Dolarje pa je treba dati vse Jeričevemu podvetzju. Čimveč glasov za viteze in princeze, več veselja, oziroma dolarjev bo za Jeričev krožek.

★ Ameriški kongresnik Fish se je s svojo diplomatično igro v evropskih vodah vzel in osmešil. V naporih, da pomaga Hitlerju, je sebe do kraja osmešil.

★ "Daily Worker" je dva dni po sklenitvi pakta med Moskvou in Berlinom izjavil, in za njim več ostali komunistični tisk, da pogodba neha biti veljavna, čim ena ali druga (Rusija ali Nemčija) napade kako tretjo državo.

Tista trditev je bila izmišljena, kajti v besedilu pogodbe take točke ni, a svetje neresnice Daily Worker ni hotel nikoli direktno preklicati. Nemčija je napadla Poljsko. Pogodba med Hitlerjem in Rusijo je vzliz temu ostala v veljavni. Vlada v Moskvi ni torej proti agresorju mignila nit in mezinem da si je imela zdaj vse boljše priliko kakor v slučaju Čehoslovake.

★ Komedija z zasišavanjem Harryja Bridgesa je za vladino in za njegovo obrambo postala silno draga stvar in odvetniki na obeh straneh žanjejo. Neka priča — piše se Spencer Austrian — je trdila, da je bivši komunist John L. Leech pričal prostovoljno ugodno za Bridgesom, daši mu je bilo ponudjenih deset tisoč dolarjev podkupnine, če bi pričal proti njemu. Zastopnik vlade je izrekel svoj dvom z izjavo, da se mu zda tudi trditev fantastična. Res lažejo kot za stavo. Ampak nekaj pa izpovedi takih ljudi le dokazujejo: korumpiranost Browderjevega gibanja.

★ Katoliški tisk v Ameriki piše o Hitlerju zdaj jako nelažno. "Ali se njegovi uredniki spominjajo, kako so ga hvatali, in kako mu je sveta stolica

ju podčrtanih, a vzliz temu njegevga povdaska nihče ne razume, kaj hoče povedati z njimi. In še to iz istega članka:

"... V zvezki z zapadnimi demokraticami in Sovjetsko Unijo si more Jugoslavija ohraniti svojo neodvisnost, na strani Hitlerja pa ji grožnjam protektorat nacizma..."

Istotako na prvi strani ima dolgo pojasnevalni "članek" o paktu med Rusijo in Nemčijo, ki se vleče skozi nadaljnje strani, in ga opravičuje.

Prej citirana notica je bila torej napisana še dokler je urednik "Napreja" misil, da je Rusija v zvezki z zapadnimi demokraticami. Urednik je bil površen in marsikaj taktega, kar je napisal prej, pozabil črati.

Isti list v svojem "editorialu" vzliko:

"Ce bi demokracije ne podpirale fašizma skozi vsa late, bi že davno ne bodo Hitlerja in ne Mussolinija."

Vidite, kako gornji stavki bje po prejšnjem? In oba sta v eni in isti številki "Napreja"!

Pohvalil je tudi "Ameriškega Slovenca", ker ni streljal na moskovsko-berlinsko pogodbo "z največjimi kanoni". Meni, da jih je od tega zadržala najbrže njihova previdnost, najbrže njihov dober nos..." Morda pa je k temu pripomogel "slovenski dan" v Pittsburghu, na katerem so se svetili poleg naprejevih skakačev klerikalni prvaki!

★ Joe Miketich iz Windsorja poziva v pittsburski "Naprej" tistega "moža" iz ožrega kabine SNPJ, ki mu je svoječasno izjavil, da plačuje jednota Proletarci \$35 na teden, in pa tistega glavnega odbornika, ki mu je obljudil treščiti z razkrinkanjem na minuli seji glavnega odbora SNPJ. Miketich, ki se je lotil rešiti slovenski proletariat v korist nacijskega pakta je bridko pojarmal da doči "mož" za enkrat še nočeti biti mož in bo molčal ko grob, zato pa je moral hrdni Joe (M.) ostati grešni kozel. Itd. Kup besed, ki pa ne morejo nikdar zakriti resnice, da je "Naprej" isto kot pokojna "Delavska Slovenija", katero je po izjavi samega "Radnika" urejaval agent-provokator. Plačevali so ga radnikovci. Tudi "Naprej" je njihova firma. Kadar so zavrgli "Delavsko Slovenijo", bodo "Napreja", čim uvidijo, da slovenski delavce ne bodo dobili ne z eno ne z drugo vade v svojo mrežo.

★ Ta nerodni pittsburski list, ki pravi, da se vsele slabega zdravja kmalu preseli v Cleveland, ima v svojem dolgovzem članku tudi tole:

"Za nas v Ameriki je podpis dogovora (med Moskvo in Berlinom) pričel res neprizakovano, ker nam tisk diplomatskih, niti javnih opozoril potom tiska, ter da Chamberlain samou vlogo presečenega človeka."

Zadnjih 6 besedi je v Napre-

ju podčrtanih, a vzliz temu njegevga povdaska nihče ne razume, kaj hoče povedati z njimi. In še to iz istega članka:

"... V zvezki z zapadnimi demokraticami in Sovjetsko Unijo si more Jugoslavija ohraniti svojo neodvisnost, na strani Hitlerja pa ji grožnjam protektorat nacizma..."

Istotako na prvi strani ima dolgo pojasnevalni "članek" o paktu med Rusijo in Nemčijo, ki se vleče skozi nadaljnje strani, in ga opravičuje.

Prej citirana notica je bila torej napisana še dokler je urednik "Napreja" misil, da je Rusija v zvezki z zapadnimi demokraticami. Urednik je bil površen in marsikaj taktega, kar je napisal prej, pozabil črati.

Isti list v svojem "editorialu" vzliko:

"Ce bi demokracije ne podpirale fašizma skozi vsa late, bi že davno ne bodo Hitlerja in ne Mussolinija."

Vidite, kako gornji stavki bje po prejšnjem? In oba sta v eni in isti številki "Napreja"!

Načrt "nove strategije" je torej bil svetu le polagoma raztolmačiti, da Hitler ni bil nikdar fašist, nego od prvega dne svoje karijere odločno za strmolagljivino kapitalizma in demokracije. Kar naenkrat bi ljudje tega ne verjeli, ker se je bahal, da je v Nemčiji zdobil kar šest milijonov komunistov! Nekateri je ubil, mnogi je mučili do smrti, ostali pa so moralni končati že na kak način, ali pa se mu prilagodili, ker ni več čutil o njih. Glave pa dvigajo nemški socialisti. Kaj neki jim bodo ostanki komuniste zdaj očitali?

★ Vsi sovjetski protinacijski filmi so bili v zadnjih treh tednih kjerkoli mogoče ustavljeni.

★ Na konvenciji HBZ v Pittsburghu pozdravljajo nekraljice delegati hravtske radnikove s "Heil Hitler!" Jako neprijetno.

★ Nekateri, ki oglašajo USSR za najbolj demokratično državo na svetu, se čudijo, kako je mogel vrhovni sovjetski parlament, ki steje nad 1000 članov, soglasno potrditi pogodbe s Hitlerjem v najkritičnejšem trenotku evropske zgodovine brez debate. Poslušal je predlog, ki je bil razlagan 15 minut, nato je dvignil roke, kakor se je pričakovalo.

★ Na konvenciji HBZ v Pittsburghu pozdravljajo nekraljice delegati hravtske radnikove s "Heil Hitler!" Jako neprijetno.

★ Nekateri, ki oglašajo USSR za najbolj demokratično državo na svetu, se čudijo, kako je mogel vrhovni sovjetski parlament, ki steje nad 1000 članov, soglasno potrditi pogodbe s Hitlerjem v najkritičnejšem trenotku evropske zgodovine brez debate. Poslušal je predlog, ki je bil razlagan 15 minut, nato je dvignil roke, kakor se je pričakovalo.

★ Na konvenciji HBZ v Pittsburghu pozdravljajo nekraljice delegati hravtske radnikove s "Heil Hitler!" Jako neprijetno.

★ Nekateri, ki oglašajo USSR za najbolj demokratično državo na svetu, se čudijo, kako je mogel vrhovni sovjetski parlament, ki steje nad 1000 članov, soglasno potrditi pogodbe s Hitlerjem v najkritičnejšem trenotku evropske zgodovine brez debate. Poslušal je predlog, ki je bil razlagan 15 minut, nato je dvignil roke, kakor se je pričakovalo.

★ Na konvenciji HBZ v Pittsburghu pozdravljajo nekraljice delegati hravtske radnikove s "Heil Hitler!" Jako neprijetno.

★ Nekateri, ki oglašajo USSR za najbolj demokratično državo na svetu, se čudijo, kako je mogel vrhovni sovjetski parlament, ki steje nad 1000 članov, soglasno potrditi pogodbe s Hitlerjem v najkritičnejšem trenotku evropske zgodovine brez debate. Poslušal je predlog, ki je bil razlagan 15 minut, nato je dvignil roke, kakor se je pričakovalo.

★ Na konvenciji HBZ v Pittsburghu pozdravljajo nekraljice delegati hravtske radnikove s "Heil Hitler!" Jako neprijetno.

★ Nekateri, ki oglašajo USSR za najbolj demokratično državo na svetu, se čudijo, kako je mogel vrhovni sovjetski parlament, ki steje nad 1000 članov, soglasno potrditi pogodbe s Hitlerjem v najkritičnejšem trenotku evropske zgodovine brez debate. Poslušal je predlog, ki je bil razlagan 15 minut, nato je dvignil roke, kakor se je pričakovalo.

★ Na konvenciji HBZ v Pittsburghu pozdravljajo nekraljice delegati hravtske radnikove s "Heil Hitler!" Jako neprijetno.

★ Nekateri, ki oglašajo USSR za najbolj demokratično državo na svetu, se čudijo, kako je mogel vrhovni sovjetski parlament, ki steje nad 1000 članov, soglasno potrditi pogodbe s Hitlerjem v najkritičnejšem trenotku evropske zgodovine brez debate. Poslušal je predlog, ki je bil razlagan 15 minut, nato je dvignil roke, kakor se je pričakovalo.

★ Na konvenciji HBZ v Pittsburghu pozdravljajo nekraljice delegati hravtske radnikove s "Heil Hitler!" Jako neprijetno.

★ Nekateri, ki oglašajo USSR za najbolj demokratično državo na svetu, se čudijo, kako je mogel vrhovni sovjetski parlament, ki steje nad 1000 članov, soglasno potrditi pogodbe s Hitlerjem v najkritičnejšem trenotku evropske zgodovine brez debate. Poslušal je predlog, ki je bil razlagan 15 minut, nato je dvignil roke, kakor se je pričakovalo.

★ Na konvenciji HBZ v Pittsburghu pozdravljajo nekraljice delegati hravtske radnikove s "Heil Hitler!" Jako neprijetno.

★ Nekateri, ki oglašajo USSR za najbolj demokratično državo na svetu, se čudijo, kako je mogel vrhovni sovjetski parlament, ki steje nad 1000 članov, soglasno potrditi pogodbe s Hitlerjem v najkritičnejšem trenotku evropske zgodovine brez debate. Poslušal je predlog, ki je bil razlagan 15 minut, nato je dvignil roke, kakor se je pričakovalo.

★ Na konvenciji HBZ v Pittsburghu pozdravljajo nekraljice delegati hravtske radnikove s "Heil Hitler!" Jako neprijetno.

★ Nekateri, ki oglašajo USSR za najbolj demokratično državo na svetu, se čudijo, kako je mogel vrhovni sovjetski parlament, ki steje nad 1000 članov, soglasno potrditi pogodbe s Hitlerjem v najkritičnejšem trenotku evropske zgodovine brez debate. Poslušal je predlog, ki je bil razlagan 15 minut, nato je dvignil roke, kakor se je pričakovalo.

★ Na konvenciji HBZ v Pittsburghu pozdravljajo nekraljice delegati hravtske radnikove s "Heil Hitler!" Jako neprijetno.

★ Nekateri, ki oglašajo USSR za najbolj demokratično državo na svetu, se čudijo, kako je mogel vrhovni sovjetski parlament, ki steje nad 1000 članov, soglasno potrditi pogodbe s Hitlerjem v najkritičnejšem trenotku evropske zgodovine brez debate. Poslušal je predlog, ki je bil razlagan 15 minut, nato je dvignil roke, kakor se je pričakovalo.

★ Na konvenciji HBZ v Pittsburghu pozdravljajo nekraljice delegati hravtske radnikove s "Heil Hitler!" Jako neprijetno.

★ Nekateri, ki oglašajo USSR za najbolj demokratično državo na svetu, se čudijo, kako je mogel vrhovni sovjetski parlament, ki steje nad 1000 članov, soglasno potrditi pogodbe s Hitlerjem v najkritičnejšem trenotku evropske zgodovine brez debate. Poslušal je predlog, ki je bil razlagan 15 minut, nato je dvignil roke, kakor se je pričakovalo.

★ Na konvenciji HBZ v Pittsburghu pozdravljajo nekraljice delegati hravtske radnikove s "Heil Hitler!" Jako neprijetno.

★ Nekateri, ki oglašajo USSR za najbolj demokratično državo na svetu, se čudijo, kako je mogel vrhovni sovjetski parlament, ki steje nad 1000 članov, soglasno potrditi pogodbe s Hitlerjem v najkritičnejšem trenotku evropske zgodovine brez debate. Poslušal je predlog, ki je bil razlagan 15 minut, nato je dvignil roke, kakor se je pričakovalo.

★ Na konvenciji HBZ v Pittsburghu pozdravljajo nekraljice delegati hravtske radnikove s "Heil Hitler!" Jako neprijetno.

★ Nekateri, ki oglašajo USSR za najbolj demokratično državo na svetu, se čudijo, kako je mogel vrhovni sovjetski parlament, ki steje nad 1000 članov, soglasno potrditi pogodbe s Hitlerjem v najkritičnejšem trenotku evropske zgodovine brez debate. Poslušal je predlog, ki je bil razlagan 15 minut, nato je dvignil roke, kakor se je pričakovalo.

★ Na konvenciji HBZ v Pittsburghu pozdravljajo nekraljice delegati hravtske radnikove s "Heil Hitler!" Jako neprijetno.

★ Nekateri, ki oglašajo USSR za najbolj demokratično državo na svetu, se čudijo, kako je mogel vrhovni sovjetski parlament, ki steje nad 1000 članov, soglasno potrditi pogodbe s Hitlerjem v najkritičnejšem trenotku evropske zgodovine brez debate. Poslušal je predlog, ki je bil razlagan 15 minut, nato je dvignil roke, kakor se je pričakovalo.

PRESOJANJE DOGODKOV DOMA IN PO SVETU

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Aaron B. Mentch, predsednik zvezne unije v Racinu, Wis., v kateri je tudi 17 lokalov unije avtih delavev, zahteva od odbora wisconsinske zvezne unije CIO, da odstopi iz služb komuniste in njihove pajdaši. Mentch pravi, da jih je uposloval John Brophy na nedemokratičen način. Ne delajo v konsuljatu, od katerih so plačani, nego za Browderjeve skeme, zatrjuje Mentch na podlagi izkušenj.

Konvencija YPSL (socialistična mladinska liga) v Clevelandu je trajala od 1. do vključivšega 4. septembra. Ob tej priliki se je vršil tudi velik shod, na katerem je govoril Norman Thomas in več drugih. Konvencija se je izrekla odločno proti vsaki takti politiki, ki bi bila v stanju to deželo zapleti v vojno.

Socialisti v Readingu, Pa. imajo kandidate v vse okrajne urade. Primarne volitve so se vršile prošli tork.

Scott Nearing, ki je bil pred leti član eksekutivne komunistične stranke, pravi, da ce se bo sta Rusija in Nemčija pogodbe držale, bosta imeli obe koristi od nje, posebno še Nemčija, ker se je tem paktom otela obkroženja in dobila ruski trg za svoje izdelke. Rusija jih ji bo

kako svojo posebno izdajo, vprašali za naročino in podporo. A le malokatero društvo se jim je vjelo. Ljudje so uvideli, da so naprejevali nepoštenski. Zdaj tudi vedo, da je bil njihov "slovenski dan" le preditev za blufanje naroda.

Poročevalci.**Don SNPJ v La Salle**

La Salle, Ill. — V soboto 2. septembra so pričeli prihajati sem članji SNPJ in prijatelji na trdnevo pripreditev, ki jo na vsak Labor Day nazivamo za "SNPJ Day". To je bila peta pripreditev te vrste. Prva je bila leta 1935 v Clevelandu, druga v Pittsburghu, nadaljnje v Milwaukeeju, Detroitu in v La Sallu. Prihodnja bo v Strabanu, oziroma v Canonsburgu, Pa.

Glavni spored je bil predvajaj v nedeljo. Dopolne in nekaj časa popoldne so se v Hegleyevem parku vršile žogometne igre, piknik popoldne pa se je vršil v J. Gregorichem vrtu, ki ga imenuje Maples' Grove.

Obede so gostom servirale vse tri dni članice lasalskih in okoliških društev v Slovenskem domu, ki so ga mnogi ob tej priliki videli prvič. Ta dom je v primeri z velikostjo naselbine izpostavno poslopje, s prostornim dvorano in z dobro opremljenimi "spodnjimi prostori".

Program v nedeljo na pikniku je vodil Fred Malgai, ki je bil tudi glavni ravnatelj in predsednik pripravljalnega društva. Svojo naloge je vzorno izvršil. Pozdravil je mnogoč, pojasnil to in ono, poučil, da so člani društva v tej okolici storili vse v svoji moči, da bi

pripreditev čim bolje uspela v določeni namen, in nato je predstavljal govorike, godeče in godbe. V imenu SNPJ je govoril njen predsednik V. Cainkar, s par besedami pa so nagovorili navzoče John Vogrich, V. Obid, župana mest La Salle in Peru, glavnega govornika v angleščini pa je bil Maynard C. Krueger, ki je porabil za svoj predmet novi vojni metež v Evropi.

Okrog 1,500 ljudi je bilo na pikniku. Ob otvoritvi je zaigral orkester poleg drugih komadov "Labor on the March", ki jo je sprejemil skladatelj s petjem. On je član orkestra, je izboren pevec in s to pesmijo si je pribobil splošno pohvalo. Njegova mati je Slovenka.

V belgijsko vlado je bilo povabljeno pet socialistov. Belgija je v tej vojni neutralna, toda njeno normalno gospodarsko življenje je vrženo s tečajem, ker meji na sovražni se deli. Pomanjkanje je veliko. Zivila se prodajajo v odmerjenih količinah, kakor v večini drugih držav. Relifno delo med najdejšimi Belgiji vrši Rdeči križ.

Angleška vlada se boji, da Rusija Turčiji ne bo pustila napovedati vojne Nemčiji. Dne 7. septembra je sovjetski poslanik v Ankari obiskal turškega predsednika Ismeta Inonu, pri katerem je bil eno uro. Turčija je v zavezništvu z Anglijo in Francijo.

Poročevalci.

La Salle, Ill. — V soboto 2. septembra so pričeli prihajati sem članji SNPJ in prijatelji na trdnevo pripreditev, ki jo na vsak Labor Day nazivamo za "SNPJ Day". To je bila peta pripreditev te vrste. Prva je bila leta 1935 v Clevelandu, druga v Pittsburghu, nadaljnje v Milwaukeeju, Detroitu in v La Sallu. Prihodnja bo v Strabanu, oziroma v Canonsburgu, Pa.

Glavni spored je bil predvajaj v nedeljo. Dopolne in nekaj časa popoldne so se v Hegleyevem parku vršile žogometne igre, piknik popoldne pa se je vršil v J. Gregorichem vrtu, ki ga imenuje Maples' Grove.

Obede so gostom servirale vse tri dni članice lasalskih in okoliških društev v Slovenskem domu, ki so ga mnogi ob tej priliki videli prvič. Ta dom je v primeri z velikostjo naselbine izpostavno poslopje, s prostornim dvorano in z dobro opremljenimi "spodnjimi prostori".

Program v nedeljo na pikniku je vodil Fred Malgai, ki je bil tudi glavni ravnatelj in predsednik pripravljalnega društva. Svojo naloge je vzorno izvršil. Pozdravil je mnogoč, pojasnil to in ono, poučil, da so člani društva v tej okolici storili vse v svoji moči, da bi

Zadnjo sejo je vodila Frances Zajec, ki je predsednica odseka. Tajnica je Elvira Skavich in Mitzi Ovenc blagajnica.

Elaine Turpin je pripravila iz Debsovih v drugih socialističnih brošur za razpravo na tej seji referat "Kaj je socializem" in ga prečitala navzočim. Objavljen bo tudi na angleški strani Proletarca. V odboru za aranžiranje razprav sta tudi Frances Zajec in Robert (Bob) Skavich.

Po referatu se je razvila zanimiva diskusija o socializmu in o vojni, na katero se je Evropa pripravljala tiste dni, po Hitlerjevem vpadu na Poljsko.

Uvidela sem iz njihove razprave, da vzroke vojne dobro razumejo in tudi posledice, ki se gorje za delavsko in kmčko ljudstvo. Ta naša mladina ima življenje, se pred seboj, pa je toliko bolj vzradosljivo, ko jo poslušaš govoriti tudi o skrbih, s kakšnimi se običajno ukvarjajo resni starejši ljudje, ne samo o zbabavi.

Razpravljali so tudi o agitaciji za pridobivanje novih članov v svoj odbek. Na prihodnji seji bodo imeli zabavo in prigrizek. Ker njihova direktorica Ann Beniger ni bila navzeta na tej seji, bodo o načrtih za svoje bodoče aktivnosti sklepali na prihodnji, ko bo tudi ona z njimi, da jim pomaga.

Poleg tega odseka ima klub št. 1 tudi odsek za male otroke, ki se imenuje Comrades. Ta s svojo solo, ki jo obdržuje v SDC v sobotah dopoldne, ni še pričel.

V Junior Guild se sprejema mladino od 12 leta starosti. Veliko mladine teh let je med nami. Starši, sodelujte, da se jo

organizira nji v korist v tem odseku. Na sejah vsak prvi petek v mesecu ima priliko, da razpravljajo o problemih in svojih skrbih za bodočnost. Te prilike se poslužujev razmotriva o vsem s stališča kakor ona razumeva važna vprašanja. Pri tem se uči pravilno presojati boj za obstanek in se usposobljati zanj. To je nji v korist, kateri poučeni o vsem se ne bodo pustili zavajati nikomur.

Poleg sej in diskuzij imajo člani Junior Guild tudi zahave, ki jih vežejo na negotovanje družabnosti med njimi in starši. Uče se sodelovati pri naših kulturnih prireditvah, kar jim je tudi v razvedrilo. Torej je JSF Junior Guild naša zelo koristna postojanka, ki zasluži čim boljše opore.

Kristina Turpin.

Nekaj iz Pensylvanije

Latrobe, Pa. — Zadnje čase so dopisi iz naše države v Proletarcu bolj redki. Vzrok menita je, ker rajše čitamo nego pišemo. Ni pa to znak, da se ne zanimamo za delavsko gibanje in za njegovo bodočnost.

Meseč julija je imel piknik johnstonski klub št. 5 JSZ. Vršil se je na Parkhillu, kjer smo se sešli s sodruži in somišljeniki "od bližu indaleč". Zabave je bilo obilo. Nekateri so balicirali, drugi lovil ali zbirali "koko", tisti, ki smo bolj otrpli, smo s pa zabavali na ta način, da smo sledili druge, ki so plesali, ali uganjali šale.

Dne 20. avg. smo šli na konferenco klubov JSZ in Prosvetne matic, ki se je vršila v dvorani društva Postojnska jama SNPJ v Strabanu. Udeležba je bila precejšnja. Razmotrivali smo o raznih delavskih problemih in obdržili sklep eksekutivne JSZ, ki je odložila zbor na prihodnje leto.

Omenjeni so bili tudi nasprotniki Proletarca. Zmernejši so rekli, da taksi nasprotniki niso vredni, da se bi ukvarjali njimi, ker so prenizkotni. Tako so s to zadevo prav na kratko opravili.

Delavske razmere tod okoli niso nič kaj zadovoljive. V tovarni delajo nekateri vsak dan, ostali pa po dva do tri dni v tednu. Novih delavcev ne najemajo ne starih ne mladih. Precej fantov, ki so starci že 20 do 25 let, še ni nobenkrat delalo za plačo. Tako je brezposelna mladina breme sebi in se bolj svojim staršem. Ampak razmere so take in ne izgleda, da bo

Delavske razmere tod okoli niso nič kaj zadovoljive. V tovarni delajo nekateri vsak dan, ostali pa po dva do tri dni v tednu. Novih delavcev ne najemajo ne starih ne mladih. Precej fantov, ki so starci že 20 do 25 let, še ni nobenkrat delalo za plačo. Tako je brezposelna mladina breme sebi in se bolj svojim staršem. Ampak razmere so take in ne izgleda, da bo

Delavske razmere tod okoli niso nič kaj zadovoljive. V tovarni delajo nekateri vsak dan, ostali pa po dva do tri dni v tednu. Novih delavcev ne najemajo ne starih ne mladih. Precej fantov, ki so starci že 20 do 25 let, še ni nobenkrat delalo za plačo. Tako je brezposelna mladina breme sebi in se bolj svojim staršem. Ampak razmere so take in ne izgleda, da bo

Delavske razmere tod okoli niso nič kaj zadovoljive. V tovarni delajo nekateri vsak dan, ostali pa po dva do tri dni v tednu. Novih delavcev ne najemajo ne starih ne mladih. Precej fantov, ki so starci že 20 do 25 let, še ni nobenkrat delalo za plačo. Tako je brezposelna mladina breme sebi in se bolj svojim staršem. Ampak razmere so take in ne izgleda, da bo

Delavske razmere tod okoli niso nič kaj zadovoljive. V tovarni delajo nekateri vsak dan, ostali pa po dva do tri dni v tednu. Novih delavcev ne najemajo ne starih ne mladih. Precej fantov, ki so starci že 20 do 25 let, še ni nobenkrat delalo za plačo. Tako je brezposelna mladina breme sebi in se bolj svojim staršem. Ampak razmere so take in ne izgleda, da bo

Delavske razmere tod okoli niso nič kaj zadovoljive. V tovarni delajo nekateri vsak dan, ostali pa po dva do tri dni v tednu. Novih delavcev ne najemajo ne starih ne mladih. Precej fantov, ki so starci že 20 do 25 let, še ni nobenkrat delalo za plačo. Tako je brezposelna mladina breme sebi in se bolj svojim staršem. Ampak razmere so take in ne izgleda, da bo

Delavske razmere tod okoli niso nič kaj zadovoljive. V tovarni delajo nekateri vsak dan, ostali pa po dva do tri dni v tednu. Novih delavcev ne najemajo ne starih ne mladih. Precej fantov, ki so starci že 20 do 25 let, še ni nobenkrat delalo za plačo. Tako je brezposelna mladina breme sebi in se bolj svojim staršem. Ampak razmere so take in ne izgleda, da bo

Delavske razmere tod okoli niso nič kaj zadovoljive. V tovarni delajo nekateri vsak dan, ostali pa po dva do tri dni v tednu. Novih delavcev ne najemajo ne starih ne mladih. Precej fantov, ki so starci že 20 do 25 let, še ni nobenkrat delalo za plačo. Tako je brezposelna mladina breme sebi in se bolj svojim staršem. Ampak razmere so take in ne izgleda, da bo

Delavske razmere tod okoli niso nič kaj zadovoljive. V tovarni delajo nekateri vsak dan, ostali pa po dva do tri dni v tednu. Novih delavcev ne najemajo ne starih ne mladih. Precej fantov, ki so starci že 20 do 25 let, še ni nobenkrat delalo za plačo. Tako je brezposelna mladina breme sebi in se bolj svojim staršem. Ampak razmere so take in ne izgleda, da bo

Delavske razmere tod okoli niso nič kaj zadovoljive. V tovarni delajo nekateri vsak dan, ostali pa po dva do tri dni v tednu. Novih delavcev ne najemajo ne starih ne mladih. Precej fantov, ki so starci že 20 do 25 let, še ni nobenkrat delalo za plačo. Tako je brezposelna mladina breme sebi in se bolj svojim staršem. Ampak razmere so take in ne izgleda, da bo

Delavske razmere tod okoli niso nič kaj zadovoljive. V tovarni delajo nekateri vsak dan, ostali pa po dva do tri dni v tednu. Novih delavcev ne najemajo ne starih ne mladih. Precej fantov, ki so starci že 20 do 25 let, še ni nobenkrat delalo za plačo. Tako je brezposelna mladina breme sebi in se bolj svojim staršem. Ampak razmere so take in ne izgleda, da bo

Delavske razmere tod okoli niso nič kaj zadovoljive. V tovarni delajo nekateri vsak dan, ostali pa po dva do tri dni v tednu. Novih delavcev ne najemajo ne starih ne mladih. Precej fantov, ki so starci že 20 do 25 let, še ni nobenkrat delalo za plačo. Tako je brezposelna mladina breme sebi in se bolj svojim staršem. Ampak razmere so take in ne izgleda, da bo

Delavske razmere tod okoli niso nič kaj zadovoljive. V tovarni delajo nekateri vsak dan, ostali pa po dva do tri dni v tednu. Novih delavcev ne najemajo ne starih ne mladih. Precej fantov, ki so starci že 20 do 25 let, še ni nobenkrat delalo za plačo. Tako je brezposelna mladina breme sebi in se bolj svojim staršem. Ampak razmere so take in ne izgleda, da bo

Delavske razmere tod okoli niso nič kaj zadovoljive. V tovarni delajo nekateri vsak dan, ostali pa po dva do tri dni v tednu. Novih delavcev ne najemajo ne starih ne mladih. Precej fantov, ki so starci že 20 do 25 let, še ni nobenkrat delalo za plačo. Tako je brezposelna mladina breme sebi in se bolj svojim staršem. Ampak razmere so take in ne izgleda, da bo

Delavske razmere tod okoli niso nič kaj zadovoljive. V tovarni delajo nekateri vsak dan, ostali pa po dva do tri dni v tednu. Novih delavcev ne najemajo ne starih ne mladih. Precej fantov, ki so starci že 20 do 25 let, še ni nobenkrat delalo za plačo. Tako je brezposelna mladina breme sebi in se bolj svojim staršem. Ampak razmere so take in ne izgleda, da bo

pod tem sistemom kdaj boljše. Morda začasno. Zdaj se spet razvija splošna vojna. Pravilno rečeno, še nekaj držav se je pridružilo vojni, ki traja neprestanod od leta 1914. pa etudi v neneapovedani obliki. Na primer kot traja že dolgo med Japonsko in Kitajsko. Najsibrokatkor že, za delavsko maso ponemto to stanje še večje skrb, še več pomanjkanja hrane in naraščanje dragine. Tako ostane, dokler bo imperializem na površju. — **Mary Fradel.**

"Hrvatski narodni sabor"

Youngstown, O. — Tu se je 2., 3. in 4. sept. vršil hrvatski "domobranci kongres" in zaneso v njim "Hrvatski narodni sabor". Iste dni se je vršila v Eagle Hall konvercija "Makedonske politične organizacije".

Namen tega sabora Hrvatov je počitati boj za ustavnovite samostojne hrvatske države (a la Slovaška?), Macedonci pa so se naudovali za ločitev svojih rojakov v starem kraju od Jugoslavije in Grčije. Zahtevajo združenje vseh Macedoncov v enotno deželo, ki bo delala za blagor naroda skupno z Bolgarijo.

Vršica je bilo te dni v Youngstownu tako veliko. "Delegat" na hrvatskem saboru je bil dr. Branimir Jelčić, ki je prišel v Ameriko kot posebni poslanec dr. Ante Pavelića, katerež živi v prostovoljnem izgnanstvu v Italiji. Do sklenitve sporazuma med Italijo in Jugoslavijo je Mussolinijeva vlada dr. Pavelića v njegovu "domobranci" gibanje podpirala z velikimi vstopimi in z vso svojo propagandno močjo. Potem pa je podporo ukinila in jih preživlja samo še v "logorih". Zato prosijo pomoči od bratov Ameriki.

The JSF Educational Bureau

Its Purpose, Function, and the Need it Fulfils Among Yugoslav Social and Dramatic Groups

"As the soil, however rich it may be, cannot be productive without culture, so the mind, without cultivation, can never produce good fruit," the old Roman philosopher, Seneca, wisely put it. And that, in a nutshell, sets forth the purpose of our own Educational Bureau.

The importance of having a centralized bureau, serving as a source from which the person in charge of directing a play, or directing a stage program, is able to draw, cannot be overstressed. He who is familiar with the circumstance can best appreciate it, for it is he who is best aware of its immeasurable value in aiding him to select material.

Serving this worthy purpose among Yugoslav fraternal and cultural organizations in America is the JSF Educational Bureau (Prosvetna matica), the only bureau of its kind functioning on a national scale among our people.

That its affiliated organizations make ample use of the Bureau's well-stocked files of English and Slovene plays, to which a small monthly membership fee allows them access, is attested to by the large number of requests satisfactorily fulfilled each season. Singing societies find the Bureau useful in that they are able to get music notes for their choruses. And, in addition to these services, all member-organizations are furnished with worthwhile labor class literature each year. Last year, alone, no less than 4,000 books, pamphlets and circulars, were distributed to its affiliates scattered all over the country and in Canada.

Contact with American and European sources enables the Bureau to replenish its stock and add new material to its files each year. New plays and operettas are purchased as they appear on the market. Only the best are selected, for which parts are typed and the play then added to the Bureau's list for use of its members.

Its selection of Slovene and English plays and other dramatic material is the most complete to be found anywhere today. Addition of new material each year is made possible through the membership fee paid by its members, as is, of course, the distribution of thousands of books and pamphlets.

Along with furnishing program material, publishing and distributing labor literature, and serving as an information center along these lines, it furnishes speakers and sponsors speaking tours in conjunction with its members, every year, in this manner reaching hundreds of thousands of our people through personal message on important issues of the day confronting us all.

Organized in 1921, it is today the foremost cultural bureau of its kind among our people and, as such, entirely deserving of our support.

At present some 200 organizations hold membership with the Educational Bureau, about ninety per cent of which are fraternal lodges of the following organizations: SNPJ, SSPZ, SDZ, JSKJ, and JPZS. Others are Slovene singing societies, Slovene Homes and libraries, and JSF Branches.

Conscious of the large field it has to serve, the Bureau is constantly developing every prospect to the utmost in its endeavor to accommodate the needs of its large membership. To better fulfill this mission the wholehearted support of youth group as well as the older lodges is a vital necessity.

Of no little concern is the continually recurring fact that youth groups have not taken to the Bureau; but, with a continuous campaign, we feel that we are not laboring under an illusion when we say that youth will rally to our support once they become properly acquainted with the Bureau and the service it is able to render them.

JSF Conference Impressive Affair

FARRELL, Pa.—As a representative from the Pennsylvania-OHIO SNPJ Federation, I had the pleasure of attending the JSF Conference held in Cleveland, Ohio, on August 20.

After being in the dark as to what this conference was all about, I was finally enlightened some, by the report of Josephine Turk, a Cleveland representative who addressed the conference in English. After attending this conference I became convinced that the Yugoslav Socialist Federation is a very interesting organization, especially for the labor class to which most of our Slovene people belong. But, I repeat now, that in our future meetings we should discuss our principles more in the English language than we have been accustomed to in the past.

I believe that if the young groups could better understand what is going on at our JSF Conferences, we could build a stronger organization than we have at present. We also would make our meetings more interesting for our English-speaking Slovenes, many of whom are not very well versed in the Slovene language.

Let's Keep America Out

While the war rages in Europe, with women and children being evacuated from cities in danger of attack by the enemy, we here in the United States are rejoicing because some of our industries are speeding up operations.

Here in our district of Sharon and Farrell, we are known as the steel cities, and already the headlines in our local newspapers glare with the news of the improved schedules in our local mills. Some of our workers have recently already received the largest pay checks since 1937.

The question now here in America is, how long will we rejoice, as Eur-

ETERNAL WEAKNESS OF MANKIND

War — that mad cruel carnage which has plagued mankind all through history, that imbecile struggle in which all scientific progress is employed to kill and maim human beings—is stalking the world once again.

"The chief evil of war is more evil," a great educator once said, "for war is the concentration of all human crimes. Under its standard gather violence, malignity, rage, fraud, perfidy, rapacity, and lust. If it only slew man, it would do little. It turns man into a beast of prey."

Yet, man has never succeeded in finding a way of existing without periodically sending millions of young men to an early grave. Youth, the cream of the crop, is sacrificed, while the old and the weak are left to continue the race. All throughout history it has always been so.

Instead of a world of brotherhood and human understanding, we have, virtually, a hell on earth, in which war, greed and hatred are enthroned and are ruling with blood and thunder.

And what is gained by all this useless slaughter? The very minute one war is settled the roots, out of which the next one will spring, are planted. In this hopeless manner the cycle continues, around and around in its course, with every so often another outburst. And the sad part of the story is that the periods of peace between wars — or what passes for peace — are becoming ever shorter.

Today, every country is armed to the teeth. It is their only hope for existence. Armed preparedness is their most effective means of stemming off and discouraging designs of aggressor nations, and maintaining their peace, under present conditions.

If one were to quote figures representing the amount of money this requires, it would sound fantastical and utterly unbelievable, but never the less true.

All we need now to set the whole world to killing in earnest is a few "incidents."

A survey taken recently by Fortune Magazine shows 65.6% of persons interviewed, in all walks of life, opposed to the U. S. entering a war "at all." In other words, a big majority of the American people are opposed to sending across America's youth to die "saving democracy." We took the bait once before; we ought to know enough to leave it dangling this time.

President Roosevelt has promised to do all in his power to keep our country out, but the last session of Congress, which had a chance to show its colors, did so in no uncertain terms. Many of the reactionaries have since expressed their opinion that, with Europe aflame, we won't be able to stay out of it for six months.

It is labor's duty, already too long unattended, to tell the war profiteers labor's side of the story.—J. D.

LIVING STANDARDS MENACED BY WAR

The sinister influence of armaments, national economic self-sufficiency, and the menace of war upon economic and social conditions are included among the outstanding features of the past year by the international labor office in its Year Book, published at Geneva, Switzerland.

"In the first place," the Year Book declares, "armaments, autocracy and the resultant business uncertainty tend to impoverish every community affected. The better-off sections will feel it eventually in increased taxation, the poorer sections in a decline in the standard of living.

"In the second place, as already noted, the huge diversion of demand for armaments is resulting in a massive distortion of the whole economic fabric.

"In the third place, in a world made smaller by modern means of transport, communication and aggression, if one country adopts methods which carry within them the menace of war, every other country is liable sooner or later to be affected.

"Finally, unless a modicum of social justice is achieved as between country and country as well as between man and man, recourse to such methods may become practically inevitable.

"These, perhaps, are long-term rather than short-term considerations, but none the less opposite to any understanding of the present time."

H. Rupert.

Earl Browder and his Little Boomerang

It seems there is an excellent chance that Earl L. Browder, general secretary of the communist party in this nation and the party's candidate for President of the United States in 1936, is going to wind up as president of the United States Chamber of Commerce. Not so many days ago, when speaking at the Institute of Public Affairs in Charlottesville, Va., Browder answered a question. The question: "Is there any possibility of the Soviet Union entering into an agreement with Germany?" The answer: "The most active source of such information is Berlin, which has hope of confusing the democracies by such stories. There is about as much chance of such an agreement as of Earl Browder being elected president of the United States Chamber of Commerce." Step forward and take the chair, Earl.

—St. Louis Post-Dispatch.

VISITORS

Chicago.—In Chicago last week and visiting at the Slovene Labor Center were: Frank Bozich, Gillespie, Ill.; Frank Zodnik, Cleveland, O.; and Anton Valencic, Barberton, Ohio.

SEARCHLIGHT

By
DONALD
J.
LOTRICH

The statement of the position of the Yugoslav Socialist Federation and of Proletarec in the last issue of this paper, regarding the war in Europe should be read very carefully by everybody who has any use for his thinking ability. It clearly stated the question: What do we want? First of all, Peace! But isn't everybody in the world also for peace? How then, distinguish the elements which work sincerely for peace from those who simply speak of peace but otherwise work directly for conflict and war? Through all the ages the people have been more ready to listen to insincere statesmen, who gambled with their lives but paid very little attention to the honest and sincere promoters of real peace. It would be well to send a copy of last week's Proletarec to every Yugoslav in America. Perhaps, we can get them to think about this new conflict which is raging between the different minds of men as to who is right and what to do, after they read the statement above referred to.

The position of the Socialist Party of the United States is very clear. They want to stay out of all capitalist wars and the war in Europe raging now is simply another capitalist war. Yes, we all wish to see Hitler crushed. We all prefer the old Germany to the new Reich. We all want to see Democracy restored in Europe. And because Democracy has been done away with in even the Democratic countries for at least the duration of war, we must recognize that wars also bring on dictatorships. In Democratic countries of Europe now at war, the people must obey strict military orders. We presume that is proper in a war. After all, diverse opinions cannot be tolerated when the enemy is knocking on the door. Someone must take command and use all the power of the state to subdue all opposition within as well as without. Hence, if the workers have nothing to gain by going to war, it is best for them to stay out of war.

In its statement, signed John A. Lapp, national chairman; Alice L. Dodge, acting secretary; Frederick J. Libby, chairman of governing committee; Norman Thomas and Dorothy Detzer, the KAOW stated:

"Recently your organizations, (the National Committee to Keep America Out of Foreign Wars and the Citizens' National Keep America Out of War (two isolationist, pro-armament, pro-American imperialist organizations) to change their names to prevent further confusion and embarrassment to each of the organizations concerned.

In its statement, signed John A. Lapp, national chairman; Alice L. Dodge, acting secretary; Frederick J. Libby, chairman of governing committee; Norman Thomas and Dorothy Detzer, the KAOW stated:

"Recently your organizations, (the National Committee to Keep America Out of Foreign Wars and the Citizens' National Keep America Out of War (two isolationist, pro-armament, pro-American imperialist organizations) to change their names to prevent further confusion and embarrassment to each of the organizations concerned.

Already similarity of your names to ours has resulted in some confusion. While your organization and ours have one desire in common—to keep America out of war—there are points of difference in our program and in our approach to the problem which are of very genuine importance."

The KAOW then proclaimed its support of co-operation with the people of all nations in the fight to abolish war, economic injustice, colonial oppression and dictatorial militarism.—Socialist Call.

GUILD STRIKE CONTINUES

Chicago.—Undismayed by the folding of the morning Herald & Examiner, which Hearst discontinued after years of mismanagement and intense opposition to the unionization of his "white collar" workers, the Newspaper Guild strikers are engaged in a major offensive against the Sunday Herald-American and Daily Herald-American, remaining Hearst operating properties here.

"Our course is clear," said a Guild spokesman. "European war or no war, foldup or no foldup, our strike against Hearst goes on until he deals fairly with his striking employees and makes his peace with the Guild."

The Union label is a better sign of quality than all the advertising ballyhoo of unfair goods.

ONE KNOT TOO MANY

NEUTRALITY PROCLAMATIONS

Two neutrality proclamations have been issued by the president.

One of them was issued under authorization of the neutrality act of March 4, 1909, supplemented by another law of June 15, 1917, also under the general principles of international law. The proclamation follows closely the one issued by President Woodrow Wilson, August 4, 1914.

The other proclamation was issued under the neutrality act of 1937, which forbids the sale of arms, ammunition and implements of war. The president calls it a so-called neutrality act. As we have said a number of times before, the act is not properly termed neutrality act but is mainly intended to keep this country out of war. The amendment, not in the original act, referring to civil war, was mainly intended to help General Franco to win the Spanish civil war, but the rest of the act was intended to keep America out of all foreign wars.

The best part of the act—the cash and carry provision—expired the first of last May.

Under the wording of the act, whenever the president issues the proclamation, the embargo on arms, ammunition and implements of war becomes automatic. While the act does not say so, the president has held that it permits him to decide whether or not a state of war exists. A state of war has existed between Japan and China for two years, but he has not issued any proclamation in that case, and the sale of war supplies goes on, aiding Japan more than China.

There may be two reasons for his hurry in issuing the present proclamation. First, because the European war is more dangerous to the peace of America than the oriental war. Second, shutting off the sale of arms may coerce congress into the removal of the embargo clause from the neutrality act. The president tried to get it removed, and failed, but he brought up the question too late in the session.

The restoration of the cash and carry clause is more important. It would keep American ships out of danger zone and thereby tend to prevent incidents that might provoke America to go into the war.

As for the embargo on arms, there are two sides to the question. It is claimed that, since England and France probably would be the only belligerents in position to buy arms here, it would be unneutral and might lead this country into the war. On the other hand, it is claimed that the sale of arms might shorten the war, and anything that shortens the war is a help toward keeping America out of it, for, the longer the war goes on, the more likely this country is to be drawn in.

Whatever it may imply, in the way of legislation, it is the strong desire of most Americans to keep out of the war.

—Milwaukee Post.

HOW ITALO-AMERICANS LOOK UPON THE HITLER-STALIN DEAL

(The following article is reprinted from the Italian newspaper *La Parola*, official organ of the Italian Socialist Federation, affiliated with the Socialist Party, U. S. A., until recently, when it became an autonomous group.—Editor.)

As for ourselves, even before the Russian-German non-aggression pact had been concluded, we stated that to us it would seem absolutely inconceivable that such a thing could come to pass. We expressed our fear that Stalin's deal with Hitler might bring about the Munich of 1939 and the destruction of another nation.

The Italian Communists were in perfect agreement with the Fascists in approving the pact. The admirers of Stalin even now maintain that the pact is designed to "strengthen the peace and anti-fascist front, help Poland and prevent another Munich."

The admirers of Mussolini are jubilant over the bombshell that shook the world chancelleries. Fascist scribes and broadcasters have hailed the Hitler-Stalin deal as a blow to the democracies and a forerunner of new totalitarian victories. The most vicious of all is Mr. Italo Carlo Falbo, editor of *Il Progresso Italo-American*. In the columns of this major fascist daily Mr. Falbo has thundered against the "satiated" gentlemen of London and Paris for their refusal to rectify the injustices of the Versailles Treaty. Now, writes the fascist editor, "Russia is lost to the cause of Paris-London. Lost she is with her enormous masses of soldiers, the many thousands of aeroplanes, the numerous submarines and her rich provisions of raw materials which from now on will be at the disposal of the Rome-Berlin axis."

Falbo then goes on to predict the partition of Poland, and a new Munich, which is the best thing that could happen. He also predicts the realization of fascist Italy's just and honest aspirations.

Over the radio the fascist who has surpassed them all in proclaiming the licking Stalin has given to the democracies, is the notorious fascist propagandist, Favino Di Giuria, who works for the Parodi Cigar Company and broadcasts for the more notorious fascist radio station, WBIL, a subsidiary of WOV. "Now Paris and London will have to resign to their fate and give ground before the irresistible march of the axis powers, and good-bye Poland," has loudly proclaimed Mr. Di Giuria.

Turning to the anti-fascist field, we find that the liberal and labor elements are indignant at what they term the Stalin desertion of the democratic and anti-fascist front. Reverend Ciarrochi, one of the few aid in increasing one's vision in dim light. Uh huh—just chockfull of vitamin eye!

Germans now eat synthetic fish and drink synthetic milk. Wonder if the result is nothing more than a synthetic stomach ache.

Carrots, says a noted nutritionist, are a noted nutritionist, aid in increasing one's vision in dim light. Uh huh—just chockfull of vitamin eye!